

Slaapkamer, aansluiting
plafond.

Washok, diagonaal scheur.

Trapopgang, scheur rand
hoekprofiel en 20 mm
vanuit hoek.

GEEN OVERTUIGEND BEWIJS

In Groningen zijn de schademeldingen als gevolg van de aardbevingen al bijna niet meer te tellen. Maar of de schades wel altijd een direct gevolg zijn van de bevingen is niet altijd met zekerheid vast te stellen. Soms is het stucwerk simpelweg niet al te vakkundig aangebracht. Het is aan de adviseurs van Technisch Bureau Afbouw (TBA) om vast te stellen hoe schades zijn ontstaan. Een lastig karwei, zo leert deze zaak.

De grond in Groningen heeft de laatste tijd weer vaker. En dus regent het schademeldingen. Het Groninger Taxatie Bureau en het Centrum Veilig Wonen schakelen regelmatig adviseurs van TBA in om vast te stellen wat de schade veroorzaakt heeft. Belangrijk werk, maar door de maatschappelijke impact ook behoorlijk lastig. In een woning in Hoogezand zijn flinke scheuren ontstaan in wanden en plafonds op de eerste verdieping en op de begane grond. De eigenaren kochten het huis in mei 2017 en hebben met uitzondering van één slaapkamer nauwelijks werk aan de wanden en plafonds uitgevoerd.

Applicatiefouten

Alphons Hagen, senior technisch adviseur bij TBA, treft in verschillende ruimten in het huis grillige scheurvorming aan op de overgang tussen de wanden en de plafonds. Onderzoek leert hem dat de wanden uit een steenachtige ondergrond bestaan en de plafonds uit een houten of metalen constructie met gipskartonplaten. De wanden en plafonds zijn afgewerkt als schuurwerk en daarna gesausd. De scheuren zitten vooral in de hoeken en verspringen veel. Hagen beklopt de wanden en plafonds met een stalen beitel en ontdekt dat dit regelmatig een hol geluid oplevert. “Uit tweevoudig destructief onderzoek kwam vast te staan dat de scheuren in de wanden zich uitsluitend bevinden in het schuurwerk. Het holle geluid duidde erop dat het schuurwerk ter plaatse van de scheuren is losgeraakt van het

onderliggende gipsgebonden stucwerk.” Maar Hagen ontdekte ook dat het schuurwerk op de plafonds en de wanden aan elkaar hechten. “Ofwel, tijdens het aanbrengen en afwerken zijn op de overgangen geen stucstopprofielen gebruikt en het stukadoorswerk is ook niet ingesneden. Die insnijdingen zijn bedoeld om een breuklijn te creëren, met als doel dat bij bewegingen in de vlakken onderling scheurvorming plaatsvindt in de insnijding en niet in de afwerking. Het ontbreken van stucstopprofielen leidt bovendien tot verspringende scheuren en onthechting van de ondergrond. Wat mij betreft zijn dit applicatiefouten.” Hagen weet dat dergelijke scheurvorming veel voorkomt en zijn ervaring zegt hem dat dit soort scheuren niet door aardbevingen wordt veroorzaakt. “Wat overigens niet wil zeggen dat bewegingen door aardbevingen geen invloed hebben uitgeoefend of geleid tot verergering van de schade.”

Destructief onderzoek

Dat ligt net iets anders in het washok op de eerste verdieping van de Hoogezandse woning. Daar treft Hagen een diagonale scheur in de wand aan die ontspringt vanuit de hoek van het deurkozijn (negge) en loopt diagonaal omhoog in de wand. Hagen besluit dat destructief onderzoek hier nodig is en concludeert dat de scheur constructief van aard is en vanuit het schuurwerk doorloopt tot in de onderliggende stuc laag en de steenachtige ondergrond. “De locatie van de scheur is overigens precies op één van

SCHOONEWIL

de specialist in afbouw

KNAUF MACHINETECHNIEK
SERVICE DEALER

40 jaar
SCHOONEWIL

1977-2017

bezoek de vernieuwde
website

Strooijonkerstraat 15
1812 PJ ALKMAAR
072 - 2000134

www.schoonewiltechniek.nl

Bedrijvenweg 36
7442 CW NIJVERDAL
0548 - 365207

de zwakkere plekken van de constructie. In de praktijk komt scheurvorming vanuit deze hoeken vaak voor. Maar zonder een uitgebreid destructief onderzoek is onmogelijk vast te stellen of deze scheur aardbeving gerelateerd is of een zetscheur is. Waarbij ook weer geldt dat bevingen in de ondergrond de scheur verergerd kan hebben.”

Aardbevingsschade?

Op de overloop treft Hagen twee scheuren: één boven het deurkozijn naar de badkamer en één in de hoek tussen een lichte scheidingswand tussen badkamer en overloop en de steenachtige achtergevel. “De scheur boven de badkamerdeur was makkelijk te verklaren”, stelt Hagen. “Gezien het feit dat het om een lichte scheidingswand gaat, is de scheur precies op een plaatnaad of lijmvoeg ontstaan. Hoogstwaarschijnlijk ontbreekt voegengips of is er verkeerd gips gebruikt. In het geval van houten regels kan er ook drogingskrimp van de ondergrond zijn opgetreden. Bij metalen regels kunnen er thermische invloeden zijn opgetreden. Wat ook mogelijk is, is dat het gaasband ontbreekt of dat de gipskartonplaten niet juist gemonteerd zijn. Of er ontbreken zelfkanten waardoor het vocht te snel uit het schuurwerk is getrokken.” Om achter de precieze oorzaak te komen zal het wandje moeten worden afgebroken. Maar Hagen denkt niet dat aardbevingen de oorzaak van de scheur zijn. En dat geldt ook voor de andere scheur op de overloop. Hagen: “Hier is sprake van twee verschillende

bouwdelen. Deze scheur vloeit vrijwel zeker voort uit werking in de onderconstructie. Het grillige verloop komt omdat er niet is ingesneden.” De oorzaak van een 20 centimeter lange scheur in het trapgat wijt Hagen aan werking in de onderconstructie en een even lange scheur in het midden van het plafond van een van de slaapkamers lijkt precies op een plaatnaad te liggen. Hier is bovendien een gering niveauverschil opgetreden tussen de ene en andere zijde van de scheur. “Om exact te bepalen wat de oorzaak van deze scheur is, zal er destructief onderzoek moeten worden uitgevoerd. Dan pas kan ik bepalen of montage en afwerking van het schuurwerk juist zijn uitgevoerd. Maar de bewoners wilden zo’n ingrijpend onderzoek liever niet.”

Lastig oordelen

Ondanks zijn grondige onderzoek vindt Hagen het lastig om te oordelen dat de aardbevingen in Groningen de oorzaak van de scheuren zijn. “Op basis van mijn ervaring en wat ik in de praktijk zoal tegenkom denk ik dat de meeste van de scheuren, behalve misschien die in het washok, niet aardbeving gerelateerd zijn. Op de onderzochte plekken is het stucwerk gewoon niet helemaal op de juiste manier aangebracht. Maar nogmaals, ik zeg ook niet dat aardbevingen niet hebben geleid tot bewegingen in de constructie of dat eventuele bewegingen door aardbevingen geen invloed hebben gehad of hebben geleid tot verergeren van de schade.”